

זאב תלם

**המדריך להיטלים
בהובלה הימית**

המדריך להלן מכיל מידע כללי בלבד ולא בא כייעוץ מקצועי

**על זאב תלם לא תחול שום אחריות עקיפה
או ישירה בגין טעויות ו/או נזק כתוצאה
משימוש בחומר המובא במאמר זה.**

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשדר, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם

לעתים קרובות יבואנים ויצואנים אשר מקבלים הצעות מחיר להובלה ימית מקבלים חיובים עבור הוצאות נוספות. בד"כ החיובים המשמעותיים ביותר הם עבור ההיטלים השונים.

בבלוג easyship⁽¹⁾ במאמר שדן בהיטלים באופן כללי ולא רק בהובלה ימית יש הגדרה פשוטה וממצה של ההיטלים:

Simply put, a shipping surcharge describes any fee for extra services that are added to the base cost of transporting an item.

זו הגדרה די ממצה. הבעיה שהיא כוללת תוספות למחיר שאינם מוגדרים כהיטלים כמו דמי פקודת מסירה, דמי גביה, דמי שידור, דמי סוכן ועוד רבים וטובים...

באתר אחר⁽²⁾ מוגדרים ההיטלים באופן סרקסטי במיוחד:

Ocean carriers are experts at eroding freight in a never-ending rat-race towards the abyss, with a misplaced hope to retake some dollars through a multitude of add-ons and surcharges, some more justified than others. In the end, it might be close to impossible to decipher what the total cost will be, not to mention checking the invoices.

נראה שהכותב פה נפגע לא פעם מהיטלים שלדבריו חברות הספנות מטילות במרוץ בלתי פוסק, עם תקווה שגויה לקבל בחזרה כמה דולרים באמצעות שפע של תוספות והיטלים, חלקם מוצדקים יותר מאחרים. בעיני חשובה הסיפא של ההגדרה לפיה בסופו של דבר, זה עלול להיות כמעט בלתי אפשרי לפענח מה תהיה העלות הכוללת, שלא לדבר על בדיקת החשבוניות.

תכנת הבינה המלאכותית CHAT GPT מגדירה היטלים בהובלה ימית:

Surcharges in sea freight refer to additional fees or charges that are applied to the standard ocean freight rates. These surcharges are typically imposed by shipping lines and carriers to account for various factors that can impact the cost of shipping goods via sea. Surcharges can vary widely depending on factors such as the shipping route, container type, market conditions, and external factors like fuel prices or regulatory changes.

אם כן, ניתן לקבוע שרוב ההיטלים הללו נגבים לכיסוי עלויות שונות אחרות שנגרמות למובילים (בנוסף לעלות הבסיסית של הובלת מטען ממוצא ליעד). גביית היטלים אלה הם נוהג מקובל בעסקי ההובלה הימית אבל אנשים שלא מצויים בענף לא מודעים לכך ולא תמיד מבינים עבור מה נגבים היטלים אלה.

במדריך לפניכם פירוט של היטלים רבים. אלה לא כל ההיטלים. אני לא מאמין שיש רשימה מושלמת של היטלים. חברות ספנות מטילות היטלים חדשים לעתים קרובות למדי וקשה לערוך רשימה מלאה של כולם.

לפני כמה עשרות שנים היה בענף ההובלה הימית מושג הנקרא "קונפרנס ימי". זו הייתה התאגדות של בעלי אוניות בקווים מסוימים שהציעו את אותו מחיר והתחרו על שירות. בתקופה ההיא היה נוהג שקונפרנס

שרוצה להטיל היטל נפגש עם כל הקשורים לענף ומסביר את הצורך בהיטל. היום המצב שונה לחלוטין וחברות הספנות מטילות היטלים ללא הסברים כמעט.

ועדיין, אני מאמין שהסקירה להלן מכסה את רוב ההיטלים. ברצוני להדגיש שאין אין בסקירה הזו הצדקה שלי לגביית ההיטלים השונים. כאמור היא גם לא מכסה את ההיטלים כולם. חלק מההיטלים בסקירה לא קיימים בארץ וחלק כן. יתכנו גם שמות שונים מאלה המוזכרים להלן.

במאמרו שילוח בינלאומי – הובלה ימית חלק א' (3) כותב חיים פרי:

עלות ההובלה הימית מורכבת ממכלול של מספר מרכיבים:

עלות ההובלה עצמה - Freight
היטלים שונים – Surcharges
דמים

עלות ההובלה וההיטלים הם סכומי עלות המועברים לסוכן האנייה והם מחושבים על פי שיטת ההובלה. במשלוחי FCL עלות ההובלה וההיטלים יהיו על בסיס מה שמכונה Box Rate דהיינו מחיר למכולה / TEU ללא קשר לנפח המטען במכולה. עבור מכולה המכילה 5 קרטונים או 50 קרטונים או 500 קרטונים ייגבה עלות הובלה והיטלים זהים. זאת כמובן במטעני FCL בלבד.

במשלוחי LCL ההובלה וההיטלים ישולמו על פי נפח המטען או משקלו - הגבוה מבין השניים. הצעת המחיר תנקוב עלות כלשהי ל-W/M. כלומר למשקל המטען במונחי טונות או נפח המטען במונחי ממ"ק (מטר מעוקב). המחיר הנקוב בהצעה יוכפל בנתון בעל הערך המספרי הגבוה יותר.

אם כן, צריך להבדיל בין היטלים לבין הוצאות נוספות. כפי שכתב חיים פרי, היטל (surcharge) היא הוצאה דמי מחשוב, שער עולמי חדש וכיוצ"ב הן אגרות ולא היטלים. מדריך זה עוסק בהיטלים ולא באגרות.

הערה: לחלק מההיטלים אין שמות בעברית ולכן נאלצתי לכתוב שמות בעברית והסליחה עם הקורא...

BAF – Bunker Adjustment Factor

היטל זה הידוע כ"היטל דלק" נועד לכסות את עלות הדלק שנגרמו למוביל הימי. עלויות הדלק הן המרכיב הגדול ביותר בעלויות התפעול של חברות הספנות, כאשר חלק מההערכות מציינות אותו בכמעט מחצית מסך ההוצאות המשתנות בתפעול של אנייה.

מחירי הדלק כפופים לגחמות של השוק, ונוטים לתנודות תכופות ולעיתים קרובות מציגים תנודתיות קיצונית. תעריפים חוזיים המסופקים על ידי המובילים תקפים בדרך כלל לתקופה מסוימת (בד"כ שנה), והם מבוססים על עלויות הדלק הקיימות והערכותיהן לשנה הקרובה, מה שבתורו הופך את המובילים לחשופים לסיכון של עליות גדולות ובלתי צפויות בעלויות הדלק. לעובדה זו השפעה פוטנציאלית על תזרים המזומנים והרווחיות של הספקים.

כדי לכסות את הסיכון הזה, המובילים נוהגים לגבות גובה סכום מסוים כגורם התאמת מחירי הדלק שבעצם בא לפצות את בעל האנייה בגין התייקרות במחירי הדלקים. גובה ההיטל תלוי בעיקר במחירי הנפט הממוצעים. היטל זה ידוע גם כ-Fuel Adjustment Factor (FAF) ולעיתים כ-BUC – Bunker Charge.

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשדר, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם

BAS – Basic Ocean Freight

מחיר ההובלה הימית הבסיסי מנקודת מוצא לנקודת יעד. זהו המחיר עליו יתווספו ההיטלים השונים. ה-BAS שונה לרוב מלקוח ללקוח, בהתאם לגורמים כגון סוג המטען, אופי הסחורה, נפחי המכולות הכוללים שהלקוח שולט בהם, סדירות ועקביות של זרימת המטען וכיוצא"ב.

מחיר ההובלה כפוף גם לדינמיקת השוק של ביקוש והיצע, כמו גם לרמות התעריפים הנקובות על ידי התחרות.

BARS – Basic Service Rate Additional

החייב שגובות חברות הספנות מהיבואנים עבור מטעני LCL לרבות דמי הנמל, הובלה למחסן פריקה לאחר מיון ואחסנה של הסחורה ולבסוף העמסה על רכב שאוסף את הסחורה למסירה לקונה.

CAF – Currency Adjustment Factor

היטל זה הידוע גם בשם CAS-Currency Adjustment Surcharge, בא לכסות את המוביל על הפסד כאשר המטבע בו מחויב ההובלה ירד משמעותית. על מנת לפצות על ההפסד, בעל האונייה יעביר את ההפסד ללקוחותיו על ידי הטלת היטל זה.

CIC – Container Imbalance Charge

היטל תוספת לחוסר איזון במכולות. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge. כפי ששם ההיטל מרמז, מדובר על היטל המוטל על ידי חברת הספנות כדי לפצות על עלות העברת מכולות ריקות עקב חוסר איזון בנפח הסחר או שינויים עונתיים הגורמים לחוסר איזון של זרימת המטען והמכולות. לעתים נעשה גם שימוש בראשי התיבות - EIS "Equipment Imbalance Surcharge."

CUS – Chassis Usage Surcharge

היטל שימוש במרכב. תוספת תשלום כדי להתאים את השימוש במרכב ביעד ספציפי של ההובלה.

EBS – Emergency Bunker Surcharge

היטל דלק חירום. זהו הוא היטל נוסף על הובלה ימית, אשר בדרך כלל משולם במטבע בו משולמת ההובלה הימית. במשלוחים על בסיס collect, ההיטל אמור להיות משולם על ידי הנשגר.

היטל זה אמור להיות זמני כדי לפצות על העלות העולה כאשר מחיר הנפט הגולמי הבינלאומי עולה במהירות, וחברת הספנות מרגישה שהיא חרגה מהיכולת שלה.

ECRS – Emergency Cost Recovery Surcharge

ניתן להגדיר היטל זה כהיטל תפעול במזג אוויר גרוע, כמו תנאי מזג אוויר גרועים הגורמים לעלייה משמעותית בעלויות ההובלה, התפעול של אוניות וכו'.

ERS – Equipment Repositioning Surcharge

היטל אשר נמצא בשימוש כאשר יש להציב לצורך יצוא מכולות ריקות באתר מסויים.

GRI – General Rate Increase

GRI הוא לא היטל. הוא מציין עליית תעריפים כללית.

HLA - Heavy-Lift Additiona

היטל, המוטל כאשר המשקל של מטען בודד עולה על תקן מסוים (התקן שצוין על ידי משלחים או בעלי אוניות שונים), דורש ציוד מיוחד (כגון מנופים או מלגזות מיוחדות) או פעולות מיוחדות (כגון צורך בריפוד, חומרי חיזוק וקשירה או חיזוק ידני). במקרים כאלה נגבה תשלום נוסף כדי לפצות על עלות הפעולה המוגדלת, אם פעולת ההעמסה והפריקה קשה, או אם נדרש טיפול מיוחד על אחסון הספינה.

בדרך כלל, עודף משקל מוגדר כמעל 14 טון למכולה 20 רגל. בחלק מחברות הספנות מדובר במשקל שמעל 12 טון למכולה 20 רגל. תוספת משקל עודף נגבית בהתאם למשקל, ככל שהמשקל גבוה יותר, התוספת גבוהה יותר.

. ידוע גם כ-HLA - Heavy-Lift Additiona וכ-Oversurcharge

ISPS - International Ship and Port Facility Security

היטל ביטחון. נקבע על ידי חברות הספנות והתעופה. בהובלה ימית ידוע כ-ISPS. בהובלה ימית מדובר על קוד בינלאומי שמגדיר את נהלי הבטיחות בנמלים.

LLA – Long Length Additional

היטל אורך חריג הנקרא גם Over Length Additional או Surcharge for Over Length, מוטל כאשר אורך אריזה מסוימת חורג מסטנדרט מסוים ודורש ציוד מיוחד או סעולה מיוחדת. ייתכן גם ויש קושי מיוחד בטעינה ובפריקה. מדובר בתשלום נוסף שנגבה כדי לפצות על עלות הפעולה המוגדלת. בדרך כלל ההיטל נגבה על מעל 9 מטר ועל מטענים מכולות ההיטל נגבה על מעל 6 מטר והתעריף עולה בהתאם לאורך.

LSS – Low Sulphur Surcharge

היטל דלק דל גופרית. נהוג בקווים בהן חברות הספנות משתמשות בדלק דל גופרית שיקר יותר. ידוע גם כ-LSF – Low Sulphur

ORC – Original Receiving Charge

זהו היטל שמוטל בנוסף להיטל THC ודומה לו. ההיטל הזה נהוג רק בנמלים בדרום סין, בעיקר בנמל Guangdong. בנמלים אלה מוטל אחד מהשניים – או THC או ORC. הוא נהוג במטענים אשר מובלים מנמלי דרום סין ליעדים בצפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה, אירופה וצפון אפריקה. עבור יעדים אחרים נגבה בדרך כלל היטל THC.

ORC – Original Receiving Charge

זהו היטל שמוטל בנוסף להיטל THC ודומה לו. ההיטל הזה נהוג רק בנמלים בדרום סין, בעיקר בנמל Guangdong. בנמלים אלה מוטל אחד מהשניים – או THC או ORC. הוא נהוג במטענים אשר מובלים מנמלי דרום סין ליעדים בצפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה, אירופה וצפון אפריקה. עבור יעדים אחרים נגבה בדרך כלל היטל THC.

PTF – Panama Canal Transit Fee

השם המלא של PTF הוא Panama Canal Transit Fee, שזוהה להיטל תעלת סואץ. חברות הספנות במזרח הרחוק ובמערב למזרח ארצות הברית צריכות בדרך כלל לעבור בתעלת פנמה, צריכות לשלם סכום מסוים של דמי ניווט לרשויות התעלה כאשר הספינות עוברות בתעלת פנמה.

PCS – Port Congestion Surcharge

היטל צפיפות. לעתים ההיטל הזה נקרא גם היטל גודש. כאשר הנמל עמוס או עמוס במיוחד, זמן ההמתנה ומשך האוניה יתארכו, וייתכן שזמן ההמתנה של חברת הספנות יעלו, עובדה שתגרום להטלת היטל האמור לפצות על הוצאות אלה. ההיטל מוטל כתוצאה מהמתנת יתר של אניות בנמלים בהם קצב העבודה לא מתאים לכמויות המטענים ובהכרח נגרמים הפסדים לבעלי האניות. חברות הספנות נוהגות להטיל היטל צפיפות על מנת לפצות את עצמן על הפסד זה.

PSS – Peak Season Surcharge

השם המקובל בעברית להיטל זה הוא "היטל שיא עונה". מדובר בהיטל אשר נגבה בעונות שיא כמו לקראת חג המולד, או ראש השנה.

SCS – Suez Canal Surcharge

במקרים של הובלה ימית מאסיה, אוקיאניה, מזרח אפריקה ואזורים נוספים לאירופה יש צורך לעבור דרך תעלת סואץ. במקרה כזה חברת הספנות צריכה לשלם סכום מסוים של דמי ניווט לרשויות התעלה.

SEP – Special Equipment Surcharge

היטל המוטל לעתים בשימוש במכולות מיוחדות כמו Open Top או מכולות Flat.

THC – Terminal Handling Charge

זהו ההיטל היחיד שמשולם הן במדינת המוצא והן במדינת היעד. כאשר משולם מדינת המוצא, ידוע כ- OTHC – Origin Terminal Handling Charge. כאשר משולם במדינת היעד, ידוע כ- DTHC – Destination Terminal Handling Charge.

לעתים קרובות עולה השאלה מי מהצדדים אמור לשלם את ההיטל הזה. לפי דעתי החלוקה היא כזו:

לעניות דעתי, חלוקת היטל ה-THC בין הצדדים אמורה להיות כדלהלן:

במכירה ב-EXW:	OTHC ו-DTHC חלים על הקונה.
במכירה ב-FCA:	OTHC ו-DTHC חלים על הקונה.
במכירה ב-CIP ו/או CPT:	OTHC חל על המוכר, DTHC חל על הקונה.
במכירה ב-DAP, DPU, DDP:	OTHC חל על המוכר. לגבי DTHC נשאלת השאלה מהי נקודת היעד. אם מדובר במסירה בבית הקונה הרי שגם ה-OTHC חל על המוכר. אם מדובר בטרמינל במדינת היבוא, הרי ש-DTHC יחול על הקונה.

ההיטל נקרא גם CSC – Container Service Charge והוא בא על מנת לחסות הוצאות של חברות הספנות עבור טיפול במכולות במסוף המכולות לפני העלאה על סיפונה של כלי שיט במדינת היצוא ולאחר הפריקה בנמל היבוא.

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשדר, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם

WR – War Risk

היטל סיכוני מלחמה. היטל אשר נועד לפצות את בעל האנייה בגין תשלום פרמיית ביטוח גבוהה עבור ביטוח אניה הנכנסת לאזור הנתון במצב מלחמתי. ידוע גם כ-ERS – Emergency Risk Surcharge

Winter Surcharge

היטל חורף מוטל על כל המכולות לכיסוי עלויות נוספות הקשורות לשירות הנמל עקב מזג אוויר קשה, הגבלות שיירות, תנאי קרח וכו'. תוספת זו תקפה רק בתקופת חורף.

רשימת היטלים

BAF	Bunker Adjustment Factor	
BAS	Basic Ocean Freight	מחיר ההובלה הבסיס
BSRA	Basic Service Rate Additional	
BUC	Bunker Charge	
CAS	Currency Adjustment Surcharge	היטל שערי מטבע
CAF	Currency Adjustment Factor	היטל שערי מטבע
CIC	Container Imbalance Charge	היטל תוספת לחוסר איזון במכולות
CIS	Container Imbalance Surcharge	היטל תוספת לחוסר איזון במכולות
CSC	Container Service Charges	ע"ע THC
CUS	Chassis Usage Surcharge	היטל שימוש במרכב

EBS	Emergency Bunker Surcharge	היטל דלק דל גופרית
EIS	Equipment Imbalance surcharge.	היטל תוספת לחוסר איזון במכולות
ERS	Equipment Repositioning Surcharge	היטל החלפת מיקום
ERS	Emergency Risk Surcharge	היטל סיכוני מלחמה

DTHC	Destination Terminal Handling Charge	מי ניטול נמלי במדינת היעד
ECRS	Emergency Cost Recovery Surcharge	היטל תוספת עלות חירום
FAF	Fuel Adjustment Factor	היטל דלק
GRI	General Rate Increase	עליית תעריפים כללית
HLA	Heavy Lift Additiona	היטל משקל
HWT	Heavy Weight Charge	היטל משקל
ISPS	International Ship and Port Facility Security	היטל ביטחון
LLA	Long Length Additional	היטל אורך חריג
LSF	Low Sulphur Surcharge	
LSS	Low Sulphur Surcharge	היטל דלק דל גופרית
ORC	Original Receiving Charge	
OTHC	Origin Terminal Handling Charge	דמי ניטול נמלי במדינת המוצא
OVS	Overweight Surcharge	היטל משקל חריג
PCS	Port Congestion Surcharge	היטל צפיפות (היטל גודש)
PSS	Peak Season Surcharge	היטל שיא עונה

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשדר, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם

PTF	Panama Canal Transit Fee	היטל תעלת פנמה
SCS	Suez Canal Surcharge	היטל תעלת סואץ
SEP	Special Equipment Surcharge	היטל ציוד חריג
THC	Terminal Handling Charge	דמי ניטול נמלי
WR	War Risk	היטל סיכוני מלחמה
	Winter Surcharge	היטל חורף

מראי מקומות:

- <https://www.easyship.com/blog/avoiding-shipping-surcharges> (1)
- <https://www.tendereasy.com/en/resources/blog/the-importance-of-knowing-your-ocean-freight-surcharges/> (2)
- <https://www.port2port.co.il/article/%D7%A1%D7%97%D7%A8-%D7%91%D7%99%D7%A0%D7%9C%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%99/%D7%A9%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%97-%D7%91%D7%99%D7%A0%D7%9C%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%99-%D7%94%D7%95%D7%91%D7%9C%D7%94-%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%AA-%D7%97%D7%9C%D7%A7-%D7%90/> (3)